

Жамауат тынгылаула

Халкыны ырахат жашауун жалчытыугъа – баш магъана

Татьяна Борисовна, кенгешчи ача, баш финанс документти проектти номитетини жыйыныларында тынгылы сюзюлгени, алагда власть органдары келечилери да кыатышханларын белгилегенди. Алар кезиунде эстиген эсертиле уа Правительство бля бирге сюзюлжюкдө.

КЪМР-ни Парламентинде жамауат тынгылаулада 2024 жылны эмда 2025-2026 план кезиуню бюджетти сюзюлгени. Жыйнылууну стипер Татьяна Егорова бардыргъанды, аны ишине жуапты министрстволаны бля ведомстволаны эм жер-жерли самоуправление органдары кулдукчулары, жамауат организациялары келечилери кыатышхандыла.

Жамауат тынгылаула бюджетини ачык халда сюзерег онг бергенлерин айтханды спикер. «Ушакъны кезиунде кемчиликлен, жарысулу шартлары ачыкларга, алапы тамаллауу жоллары белгилеге онг болмады» деп кыошханды.

Ахыр оч жылны ичинде республикалы бюджетни кытылкъыны, политика турениуени кезиунде толтурурга тоушгени. «Болсада биз экономиканы ышантылылгын сакълапханды, аны бля бирге уа социал-экономиканы айнууну жалчытаханды. Кеси файдаланы кебейтирге, кырал борчу елчине кыошмазга кырдан келгени уа бюджедда магъаналды» деп белгилегенди Татьяна Егорова.

Келир жылны баш финанс документи дефицит бля кыралды. Болсада анда миллет проектени, республикалы программаланы тамалларга, инвестиция проектени толтурурга, бизнесге болушурга мадарла бардыла. Бюджет республиканы айнытурга бурулганын белгилегенди законла чыгарыуучу органды башчысы.

ЭКОНОМИКА ПРОГНОЗ

Келир жылны бюджетини проектти сюзерден алгъ уа республиканы келир юч жылга экономикасын айнытууну прогнозу сюзюлгени. Экономиканы айнытуу министри **Рахияланы Борисни** айтханына кере, ол республиканы айнытууну стратегиясын эм башка документлеге таяны кыралганды.

Ахыр беш жылны ичинде макро-экономика елчине ёсгенлей туралды: ол санда кесибизде чыгарыуучу продукция, промышленность, эл мюлк, розница сатыу-алуу орта эсеп бля эки кереге кебейгенди. Аны бля бирге уа уллу эм гичче предпритиялада кадрла жетишлей башлагандыла, дегенди министр. Экономика кытылкъ предпритияны юсюнден билим беридю, ала миллет ахемилгибиз болгъанына тоушондорюду. Аны чегинде сабийден эм жаш адамланы фахмулары ачыккылауду, туризмин, жамауат жашауга тире кыатышуну хайыры бля саулуук жашуу бардырыга келгендируду.

Орус география обществону (РГО) жаш тило кымылдаууну айнууна салгъан уллу кыйыны ючюм «Союздани» жамауат биригюню башчысы Краевед, журналист Иокъаланы Тенгис обществону жаш тило клубуну биринчи даражалы белгиси бля сауыаланганды. Белгиси анга кыуанчы халда РГО-ну Москвада жаш тило бля ишлеу жаны бля апартаментини башчысы Антон Юрманов бергенди.

Тынчылыкъсыз жюрекле

Жаш тило бля жетишилме ишлегени ючюм Тенгис ары дери РГО-ну президентти Россейни кыоруулу министри Сергей Шойгууну сайлы грамотасына бля обществону доммакъ майдалганы тийишли болганды, энчи стипендияны алганды.

Мокъаланы Тенгис Орус география обществону «Альгаир» жаш тило клубуна 2017 жылдан бери башчылыкъ этеди, «Альгаир» кеси уа граждандар обществону айнууна болушан «Союздани» биригюню мурдорунда кыралганды. Клубуни ишини баш мураты ёсе келген тёлпюге кыралдыбыз географиясын, тарыхны эм мада-

биятыны юсюнден билим беридю, ала миллет ахемилгибиз болгъанына тоушондорюду. Аны чегинде сабийден эм жаш адамланы фахмулары ачыккылауду, туризмин, жамауат жашауга тире кыатышуну хайыры бля саулуук жашуу бардырыга келгендируду.

Есе келген тёлпюге интеллектуал оюнна, сейирлик жоюулуукла, тобушиле, зришуле кыралдыла, алапы барысын да тамалларга методика эм информация себеплики уа РГО этеди. Жангызда 2023 жылда ол «Альгаир» обществону, Президент гранты эм талай башка организацияны себепликери бля «Кыоркусуулуукну школы» билим берю, «Таулары накъу-налдысы» этнография эм «Хорламыны жоллары бля» патриот проектени бардырганды.

«Альгаир» клубу келечилери да – Гергъыоляны Алия, Куумкъыяны Альбина, Алия Аль-Сайы бля Алина Бончорова – РГО-ну жаш тило клубуну экинчи даражалы белгилери бля сауыалангандыла.

Къуыйланы Къайсын атлы Малкър кырал драма театры директору КЪМР-ни халкъ артисти.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ МАХИТ,
БИЗНИ ИНДЕКСИВ – П 5893

Къабарты-Малкър Республиканы Сыйлы грамотасы бля сауылаууну юсюнден Къабарты-Малкър Республиканы Башчысыны УКАЗЫ

Кеп жылланы бет жарыкълы урунганлары ючюм Федерал налог службаны Къабарты-Малкър Республикада Управленисын кулуукчуларын Къабарты-Малкър Республиканы Сыйлы грамотасы бля сауыларганды.

салву жаны бля белюмню тамата кырал налог инспектору;
ТАТЬЯНА Альбина Альфредовнаны – борча башчылыкъ этюу белюмню тамата кырал налог инспектору;
ТЮЛЮВА Лена Алиевнаны – борча башчылыкъ этюу белюмню тамата кырал налог инспектору.

Къабарты-Малкър Республиканы Башчысы
Нальчик ш., 2023 жыл 20 ноябрь, № 119-УТ

К. КОКОВ.

Айнытуу

Специалистлени билимлерин ёсдюруге – энчи эс

Бу юкюнде Нальчикде «Эльбрус» корпоратив университетни билим берю программасыны экинчи кесенини иши тамаланганды. Ол «Машук» деген Билим берю араны болушургу бля ётгенди.

Къабарты-Малкър Республиканы Башчысы Администрацияны айнытууну жораланган проектени презентацияларын бардыргандыла.

«Эльбрус» корпоратив университетни билим берю программасыны экинчи кесенини иши тамаланганды. Ол «Машук» деген Билим берю араны болушургу бля ётгенди.

Игилендируу

Мардалага жетерча

Быйыл Зольск районда «Къоркуусу эм тынгылы автомобиль жолла» миллет проектте кере жырыла километр чаклы бирде беш объекте тынгылы ремонт этилгенди.

Ишлени кезиунде 2,8 километрде Светловодское элчи ара орамы жангыртылганды. Андан сора да, республикалы бюджетини ырыкхасына чыпылчы чырыла орнатхандыла эм тротуарла салгандыла. Дагыда «Каменномостское – Хабаз» жолу да 11,5 километрди мардалага келиширча болганды. Ол эми ол бля ётен эм мектепле, амбулаторияла, межгитле орналган социал магъаналы объекте саналады. Аны бля бирге Пондавада юч километр тенгли жерде жолгъа кыралганды.

Республиканы жол фонду ахасына да Батех бля Залуковде элде мектеп, сабий сад, жели, ФАП дегенча социал магъаналы учрежденилде болган Колхозная эм Октябрьская орманла тынгылы ремонт этилгенди.

Келир жылда Зольск районда бир километрден артыкда «Светловодское – Зольское», «Шордаково – 6-чы Золка» жолла жангыртылгандыла. Дагыда «Закоево – Турфарьер – Дагмак» жолу да 1,3 километри тенгли бири жангы излемлеге келиширча болуукда. Ала социал магъаналы объекте орналган элпиле тире хайраланган жолдыла.

Эллилеге тапкыкыга

Арбазла таза суу бля сылтаусуз болурча, Тёбен Чегенде тёр километрден аслам жерде ыргыла салып бошай турдыла. Эллилеге суу огартын орналган шудандан бир сагъата 520 кубометр басмы бля берилликти. Аны кереклиси тенгли бир жылга мадар да этилгенди. Ол себепден жайда, къышда да суу бля тынгылы жалчытылырыкыдыла.

Биюнюлжюде ишлени ик кесиге бошалганды. Жукъик заманда суу ызын къошарга кыалганды. Ишле жер-жерли бюджетден белюмнен эм адамла берген акагъа бардырылдыла.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман хазырлаганды.

Жазыуы – 2024

Кеси кесибизни кётюрмесек, бизни ючюм ким кыйгъырлыкыбы

«Кеси демегени эки эрини бирге жетмейди», деген сёз жюриюду. Ол, баш, бошдан айтылганды.

Кесибизни кётюрмесек, бизни ючюм ким кыйгъырлыкыбы? Аны ючюм ёз тилибизде чыккыла «Заман» газетини, журналларыбызны алырга керекбиз.

Жап кыйгъандан сора да, алада жазыларынны окургурга, ала бля шашылей болурга да тийишлиди. Аладан а нечча сейирлик халпар бирлге болуукду – халкыбызны тарыхындан, адет-тёрелерибизден маданийбыздан, тау элверибизден

биюнюню турмушундан да... Келир заманы кыйгъысын эте, озган жылларыбызны да бирирге тийишлиди. Алапы уа бизге газетибиз дайым ачыккыла турды.

Жал саным элпи алтандан атлапанды. Кесимни танылганы ёз тилибизде чыккыла газетибизни юйде, ишде да алама. Мен анга юйренгенме, эртенликде кылула олып кырамасам, бир зат жетишмегенча болома.

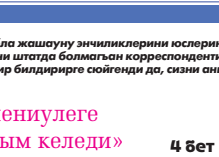
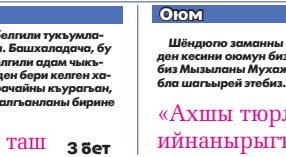
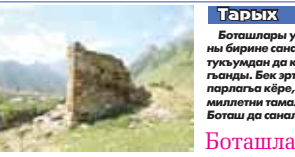
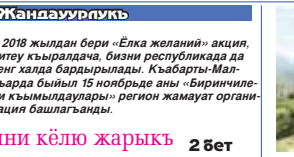
Бергенни кёлю жарыкъ 2 бет

Жанзауурлуукъ

Тарых

Оюм

«Ахшы тюрленюулеге ийнаырыгъым келеди» 4 бет

Халкыны ырахат жашауун жалчытыуга – баш магьана

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.

Докладды сөзө, КМР-ни Жамауат палатасын келечиси Людмила Федченко миграциян өлчөмүн билгери сюөгүндө. Рахтайлы Борини айтканы көрө, алгын жылда республиканын 5-6 миң адам кеткен эсе тышына, биоглобокте бу тарихте иги да азатылгандыла. «Тинтилуе көрө, биоглобокте республиканын 304,4 миң адам жашайды. Тышны кеткенни саны 1,1 миңгге жетеди. Ол угмай, республикага көчөм, мында жашарга сюөгөнелери саны кебейгенин айтарчаңды», дегенди министр.

БАЙЛАП КЪОРАНЧА

Ызы бла жыйылгыяна келр жылы бюджетини проектин сюөгөнди. КМР-ни финансла министри Елена Лису айтканы

ча, бюджетни проекти алкык төрлөргөнө, тарихте көбөйгөргө болуктудула. «Бу кюнде федерал бюджет акыргы окулунда къбыл этилгенди. «Бу ачканы приватизациядан алып, республиканы иуегинде болганы молкюно арендага берип жыарга мурат барды», дегенди ол.

Хакысы республикага келр жыл 32,8 миллиард сомга жуук берилиши (2024 жылда – 23,8 миллиард, 2025 жылда – 23,9 миллиард сом). Сабийле, къыйн жашуу болумга кошкенге кърал сөбөлкни биржиринден системасы кийрилгени бла байламлы бюджетни къурауда да төрлөнүлө болгандыла. Ача энди субъектн бюджетте биржиринден федерал арадан ашырыдыла.

Къоранча 54,2 миллиард сомдан озарыктыла. Хар заманда, бюджет социал

магъаналды. Министр айтканыча, битеу социал борчла, жумушла топурулууктудула. Миллет проектнере ар эм башкала. Анга 7,2 миллиард сом салыннганди. «Социал магъаналу проектлени къурулушлары андан ары бардырылыкты, ол санда поликлиника, онкология ар эм башкала. Анга «бюджеттендеңди», дегенди Елена Лису.

Келр жылы бюджет дефицит бла къуралады – 3,5 миллиард сом. Болсада андан 1,4 миллиард инфраструктура бюджет кредити.

ТАРИХЛЕ

Бюджет, налогта эм финансы рынокка жаны бла комитетини башчысы Михаил Афагошев да сөлөшгөнди жыйылында. «Толууснай алганди бюджет экономика шындыгыны жалчытады, битеу план көрөмдюрдө топурулушларын айтарчаңды. Болсада

Жанауурулкь

2018 жылдан бери «Нызы төрөкөдө муратпа толайды» акция, битеу къыралдык бизнесподле келр жылда бардырыла. Къабатыр-Малкырада бийер 15 ноябрда аны «Биринчилени къымындаулары» регион жамауат организация башлаганди. Ол февралын акыр июнго дерри бардырылыкты. Анга къатышарга сюөгиле акепалажаны рф сайтка кирип, толу халар алырга болуктудула. Проектте огуны этиге сюегени миңге бла адамла къатышдыла. Аны чеклерине жыл сайын РФ-ни Президентин Владимир Путин, КМР-ни Башчысы Кабек Ковов да сабылени тилеклерин топуруу жумушлагы къышаладыла.

Бергенни кёлю жарыкь

Акция келр кезде бардырыдыла. Офлайн – сабыле сюеген затларын жазып, теректе таңадыла, ол теректе офлине эмда уллу ише бардырылгын майдандала орнатылдыла. Алада ишленген эмда келгенге тамаларга къолларындан келген тилекни сайып аларга болуктудула. Ондайда – болуштуз ишленген адам ачасына көре саурга этерге эмда сюеген регионун сайлап, аны ары жиберге болуктуду.

«Нызы төрөкөдө муратпа толайды» акция жанауурулкь этерге сюеген миңге бла адамданы бириктирилди. Жакынкы бла къызыктыла, этген мураттары турду, аланы баша айтканы сайла жиберге керектеди, биз а алапы тилектерин тиийли жерге таптырар, ала топура мадарла этерибиз», деп белгилегенди «Биринчилени къымындаулары» президентини пресдателени Григорий Гуров.

Акцианы къырагында белгилелерине көрө, сабыле эзде да болмай тургын сауула аны айтырга да болдыла. Андан сора да, ала къаирандыла, музыкалы инструментле, спорт керекле эмда киймиле, иппула, келе тургын Жангы жылы байрамына къатышырга кюстомла болугура да болуктудула. Дагында сабылны ырыскы жаны бла муратын топурунгон көрө. Сөзюнчон, Москвага жолуучулукка барырга невад Жаңгы жылы байрамына билет алырга, комсомолта бла тобушеюн къурады да.

Акцианы жанындагы огуруу иш этерге сюеген инсанла жанауурулкь ишленген къызуулгана болушуктудула. Анга, аны адамдандала кыла, музыкалы инструментле, спорт керекле эмда киймиле, иппула, келе тургын Жангы жылы байрамына къатышырга кюстомла болугура да болуктудула. Дагында сабылны ырыскы жаны бла муратын топурунгон көрө. Сөзюнчон, Москвага жолуучулукка барырга невад Жаңгы жылы байрамына билет алырга, комсомолта бла тобушеюн къурады да.

Акцианы жанындагы огуруу иш этерге сюеген инсанла жанауурулкь ишленген къызуулгана болушуктудула. Анга, аны адамдандала кыла, музыкалы инструментле, спорт керекле эмда киймиле, иппула, келе тургын Жангы жылы байрамына къатышырга кюстомла болугура да болуктудула. Дагында сабылны ырыскы жаны бла муратын топурунгон көрө. Сөзюнчон, Москвага жолуучулукка барырга невад Жаңгы жылы байрамына билет алырга, комсомолта бла тобушеюн къурады да.

Акцианы жанындагы огуруу иш этерге сюеген инсанла жанауурулкь ишленген къызуулгана болушуктудула. Анга, аны адамдандала кыла, музыкалы инструментле, спорт керекле эмда киймиле, иппула, келе тургын Жангы жылы байрамына къатышырга кюстомла болугура да болуктудула. Дагында сабылны ырыскы жаны бла муратын топурунгон көрө. Сөзюнчон, Москвага жолуучулукка барырга невад Жаңгы жылы байрамына билет алырга, комсомолта бла тобушеюн къурады да.

Акцианы жанындагы огуруу иш этерге сюеген инсанла жанауурулкь ишленген къызуулгана болушуктудула. Анга, аны адамдандала кыла, музыкалы инструментле, спорт керекле эмда киймиле, иппула, келе тургын Жангы жылы байрамына къатышырга кюстомла болугура да болуктудула. Дагында сабылны ырыскы жаны бла муратын топурунгон көрө. Сөзюнчон, Москвага жолуучулукка барырга невад Жаңгы жылы байрамына билет алырга, комсомолта бла тобушеюн къурады да.

Жолла шөндюго излемлеге келишдириледи

Парламент

КМР-ни Парламентини президиуму кезимлю жыйылыуунда «прагматистволу сагъатда» депутат республикада жоланы тапандыруу жумушла эмда «КМР-де жол молкюно айнытуу» къырал программа къалай топурулгандыларын сюөгөнди.

Аны спикер Татьяна Егорова бардыргъанды. Кенгешде транспорт эм жол молк министр Аслан Дышеклов бла Нальчикки администрациясыны таматасы Таймураз Ахохов докладда этгенди.

Муниципал келишимле этилгенди. «Нальчик» аэропортуну жаңгыртууну, самолетта жаңгы шахарлагы рейслени къураууға субсидиялануу, «Къоркюусуз республика» комплексни ишини осулеринден да айтканды.

Таймураз Ахохов Нальчикке жоланы тап халга келтириу жаны бла къалай жумушла топурулгандыларын осулеринден айтканды. 2019-2022 жылда «Къоркюусуз эм кастюспол жолла» миллет проектни чеклеринде шахары 67 орамы (битеулю узундуклары 72,46 километр) излемлеге келишдирилгенди.

«Регион эм жер-жерли жолла» регион проектин чеклеринде уа быыл шахарда машинала бютонда көп жүргөнгө жолла тынгылы жаңгыртылгандыла. ол санда Къабарлы орамда (Шаровадан Осетикусейге дерри), Осетикусей орам (Мальбаховадан Суворовага дерри), Камыков эм Шогенов атлы (2-чи Тамань дивизия орамдан Полевага дерри). Дагыда Малзове атлы орам (2-чи Тамань дивизия орамдан Профсоюзныгге дерри), Птигорск арам (Шогенцуквадан Воллогорв атлы орамга дерри), Нахучиве атлы (Шогенцуквадан Осетикусейге дерри), Руставели атлы орам (2-чи Тамань дивизия орамдан Профсоюзныгге дерри). Алай бла тапандыруу жумушла кенг болгандыла, ала бла бирге адамла солурча жерде да тынгылы жаңгыртылдыла.

Быйжы Нальчикке 8 орам излемлеге келишдирилгенди, аланы битеулю кенгиги 11 километрден аспайды. Бюжонгоуе уа 2024 жылда топурулганы жумушлары тизмесни къурадала. Анга 2-чи Тамань дивизия атлы орам (Кешковадан Идаровага дерри), Осетикусей (Суворовадан 2-чи Тамань дивизия атлы орамга дерри), Байсолтанланы Алим атлы (Шортановадан Тарчковага дерри), Чернышевский (Байсолтанланы Алим атлы орамга Ахоховага дерри). Алай бла бирге уа гитче орамланы жаңгырттырга мурат барды.

Таймураз Ахохов шахарны администрациясы жол-транспорт инфраструктураны илгендируге, жолла болуму тапандырууга баш магьана бергенин чертегени. Бу жаны бла жумушла мында ары да топурулууктудула, деп къышанды ол.

Докладланы сюегенден алгъа Татьяна Егорова республиканы жоллары иги жанына төрөнненгенин, анга жамауат да ырыз болганын айтканды. Көп болмай а Парламентни президиуму Терк районда жыйылуу бардыргъанды. Депутатла узакъ элдеде жолла тап халда болгъанларын кеслери көргөнди.

Болсада Татьяна Борисовна айыруучуладан бир-бир кеччилеге таргышуу болгъанларын билдиргенди эмда аланы сюзерге керекисин айтканды.

«Справедливая Россия – За правду» фракцияны башчысы Владимир Кебеков Аслан Дышековдан Нальчикке Чиколгъа тюзөнлей барына автобус рейс къураууга тилегенди.

Парламенттин башчысыны орунбасары Жангъытжыны Салим Метем айтканда жоллары жаңгыртуу жумушла бийик даржада топурулгандыларын чертегени эмда кълагъан

жолланы да бу халда жаңгыртууну июсонден жамауатдан тилекле болгъанларын айтканды.

Татьяна Егорова жоллада тешиклени жамаууну, жоруклагы бузуклукланы эсепте алгын комплексли жаңгыртууну, пассажир транспорт бла хайырланганды ачканы банк карталдан төлеуню осулеринден сорганды.

Аслан Дышеклов соругула жауула бере, жолланы болулары тинтиу бла 11 подпряд organizationa корорешени билдиргенди. Ол а жоллада тешиклени ала къурагъандан сора, кешка заманын ичиде жамарга он береди. Аны бла бирге республиканы жолларына жаңгырттыла. Биз салыннганы хайырланды, аланда келр 8 жылы ичиде тешикле болукту койнолду.

Бузуклукланы эсепте алуу системаны июсонден айтканда, ол дайым да жаңгырттыла. Сөзге, къоркюусуз бауну такмагъанланы ачыклагыла камерала сынау халда ишейди. Шөндюго камераланы сапып аларга эмда биоглобокте ишленгени ми тап халда келтирге ача бөлөнгенди. Бу жумушла уа бузуклукланы ачыктууну илгендируге сөбөблик этеркиде.

Спикер Нальчикке орамланы жашилдендируге июсонден да сорганды. Таймураз Ахохов билдиргенчи, республиканы ара шахарында ол жаны бла энци программа тамамланды. Аны чеклеринде келр жыл орамлада терекле салырга белгилгенди, ол санда Киров атлы орамда да. Шахарны башчысы айтканыча, орнатылгын тереклени саны кесип кетерилгенден озады. Сөзге, былтыр 125 терек кесилген эсе, 700 уа салыннганды.

Көп къалты ойлени арбазыралда машинасы салырга жерлени къоргоу ючүн адамла тереклени кеселерине эс буртанды ол.

КМР-ни Башчысыны Парламентте боз сөртөнликде келечиси **Мадина Дышекова** эртөнликде Ленин эм Пестован орамла бирге къошлулган жерде машинала келр жыйылганын белгиле, бу кемчилиге эс буртурга чакыргъанды.

Депутатла транспорт налогун, транспорт эм жол молк министрствону бла муниципал къурауулары араларында байламлыкланы, машиналары салырга жерлени къурауну осулеринден соргандыла.

Промышленносте, транспорт, сызас эм жол молк комитетни башчысы **Байдаланы** жылжы халды излемлеге келишдириу жаны бла уллу иш топурулганын белгилегенди. Болсада тынгылы жаңгыртылгын орамланы тизмесине гитче орамла кирмейди. Депутат аны июсонден айыруучуладан таргышуу көплегенин билдиргенди.

Докладланы сюегенден сора жууалгы орналгач эсертуйле къабын көрөлөгенди.

КМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Адабият илмуга тамамланган ишлени юсюнде сөлөшкендиле

Озгын байрмюн юк Нальчикде Гуманитар тинтиуну институтунда «Шөндюго къаравай-малкьар адабиятычылык жетимиле, тобогюн чурумла эмда келр заманда айыуу жолла» деген конференция къырагъанды. Аны ишине институт кызуулукчулары, КМКЪУ-ну устазлары, КМР-ни Жазычуларыны союууну келечилери, жаш адамла да къатышандыла. Конференцияны институту директору, тары илмуланы доктору, профессор Касобат Дзамиков ачканды.

«Шарт айтырчаңды, не заманда да ахши ишлене жол учкысы эмда тох кесиматка эс бурбабиз. Биз къурагын конференциялагы, семинарлага республикада, къырада да атыры айтлгын адамла келгенди. Дагыда айтырармын, институт эмда республикадагы бийик билим берген окуюу ийле бир бирлери бла къаты байламлыкта ишлейди. Ол да бек адамлар болды. Бирге ишлеуёубе кесиматка, келр заманда келтирича бютон тире болурга керектеди. Айтырга тийишли адамле, институтта фахмулу адамла бардыла. Уктуу ала келдире. Ала тарых магъаналы китапла, статьяла чакыргъанларын барыгыз да билесиз», дегенди Касобат Дзамиков.

Андан сора да, директор ол жаш адамлар чакырылгынланган китابلаны июсонден да энци айтканды. Аны бла бирге, Касобат Фишевич

кёнюору эмда культура контект», Биттирланы Тамараны «Къаравай-малкьар дин адабият: кыл жамаа хазна», дагыда «Къаравай-малкьар диаспорада адабият-басма иш», Сарбашланы Алёнаны «Малкьар романида тарыхны къуру», «Малкьар драматургия: жаңгы этнокультурн төреси эмда төрле берган», «Малкьар драматургияны поэтикасы», дагыда «Малкьар адабият: да буюн заманладан къала келген төрелени төрленируге» дегенча ишлерины июсонден да айтканды.

Филология илмуланы кандидатлары Агабийланы Асиятны, Керимланы Рузатны монографияларыны магъаналыкларыны июсонден да сөлөшгөнди Алёна Мустварева. Дагыда ол билдиргенди «Малкьар адабиятында эханда эмда XX европда алында таракыла, маданияты да уа кыйбгъанлары жашуу

Сарбашланы Алёна.

ингущу бла малкьар адабиятты арлаштырыла болуу чыгармачылык келишюклокени июсонден көп шартла келтирип айтканды.

- Ингущени аны шахары Магадас эм аруу орамларында биеу эмда ушакы Къаисыны атын жоруктеди. Къаисыны Жамалдин Якуевке дегенча ингущу культураны демлегиле адабиятла бла шукълуклары башлагыла югю болгъанлай къалады. Куюлуп уйну эхандан келген төлөпеден Тилепаны Алим, Созайланы Аммат, башхалда да ингущу жазыучула, назмула бла бирге калкларына кел ачык жумуш эткенди. Сөз ючюн, Созайланы Аммат бла Саид Чакхиве да бир билрени элпет амат назмула агагъандыла. Бусагъаттагы жаш назмула бла жазыучула да тамата төлөпеден къала келген ол ахшы этерге кертичиленди, дегенди алим этчиби.

Конференцияда филология илмуланы доктору, КМР-ни оруз эмда тыл къыралы адабият кафедрасыны профессору Кючюкланы Эулур, Агабийланы Асият, Керимланы Рузат да докладларында адабиятте магъаналы таманын көрторгөндиле эмда ол жаны бла тинтилени июсонден айтканды.

Институтта арт бир нечча жыл ичиде бек адалгын китапладан монография келген тынгылы кэримок къурагъаны да белгилерчаңды.

ХОПЛАНЫ Марзят.

Аслан Дышеклов 2023-2027 жылда жоланы тапандыруу программа къалай тамамланганын июсонден айтканды. Аны чеклеринде муниципал къурауулада социал магъаналы объектеге жаны халда келтиргө белгилгенди. Анга «Къоркюусуз эм кастюспол жолла» миллет проектде белгилген жумушла да кийрилгенди.

Быйл республиканы битеу муниципал къурауларында да 120 жол объектн тап халга келтиргө белгилгенди. Бу жумушлагы бюджеттен 4,6 миллиард сом берилгенди. Жылы ахырына регион эм жер-жерли магъаналы жолланы 132 километрге, көпюрлөни 275 жол метри жаңгырттылыктыла. Жолланы 90 километринде чырыкыла орнатылыктыла.

1 ноябрын шартларына көрө, федерал бюджеттен берилген аха толууснай хайырландыла. «Къоркюусуз эм кастюспол жолла» миллет проекте, «Регион эм жер-жерли жоллары айтчытуу сөбөблик» федерал проекте, «Элени тынгылы айтчытуу» къырал программда салыннгын борчла топурулгандыла.

Бютонда магъаналы объектен арасында министр Экинчи Чегем – Булуңгу трассаны Хушто-Сурьдан Булуңгуга дерри көсегин жаңгыртуу белгилгенди. Аны узунлугу 27 километрге жетеди. Келр жыл а Чегем чучуранлы тийресинде жолну (2 километрге), 2026 жылда уа Булуңгуга жолну тап халга келтиргө белгилгенди (25 километр).

Быйл Нальчикке жоланы илгендируге энци магъана берилгенди. Ала тамамланганын хайырланды, шахарда машинала чырмаусуз жорорча мадарла топурулгандыла, къоркюусузлук илгендирилгенди, ол санда жауу адалмагъла.

Аслан Дышеклов халкыны саны аз шахарла машинала бютонда көп жүргөнгө жолланы тапандырууга ача бөлгөнгө оную этилгенин айтканды. Алай бла уа адам орамланы санитар болулары илгендируге онг болуктуду.

Докладда энци эс жоллада къоркюусузлукну жалчытууга бурлганды. Жоллада чырыкыла орнатылганын, жолдан жауу өтерча жерле, тротуарла къурагъанлары, жолланы жаңыларнда чалдышы, жол белгиле салыннганлары аварияланы санын азайтырга сөбөблик этгенди.

Жуукте кезимде топурурга белгилгенген жумушлары июсонден айта, министр 2024 жылда регион эм жер-жерли магъаналы жолланы 100 километрин тап халга келтирге, көпюрлөни 170 жол метрин жаңгырттырга, 70 километрге чырыкыла орнатырга борчла салыннганларын билдиргенди.

Транспорт бөлкюню айнытууну июсонден да барында эсвэ. Министр билдиргенди, республикага 44 автобусун сапып аларга бюджет кредит берилгенди. Аланы 2024 жылда 31 январыга дерри сатып алууну июсонден

Шөндөгү заманыңа башташуу эңчилердин иосундиги кесини очумун бизни штатта болмагын кордогондиги Мыйзамды башкарып бериле койгондо, бизни аяк шагырга этебиз.

«Ахшы тырленүүлөгө ийнанырыгызым келеди»

Малкарпылары Орта Азияга көчөргөндөргө, кырат атам Шейт башка атам Маший бичири жак окуна ауушуды. Битеу жуулук атыгы эгчи Сансабилге тошкен эди. Ол, атасыны аманатан толтурду, кыскадан гитче эгч-кырындашларына кез-кулак болуп, тынгылыктаргады. Кеси ойорюн кыурагыз окуна жетишкенди.

бузадыла, суук болдыла, бай-малдык көзүлөди. Аны сылтау немде болуп? Адамга иги да тырленгенди, алга замандала ачканы, кыяматы да иги, иш да табыла эди, окуянуң, билимиң болса. Иет, кылып, адамлык жанына, сабийини ойругейте, тюз жанына салыууда да кыралына жаныдан улту суурулуучу эди.

Шарап болуп, сабийи ойругейте жетишпайдыла. Ол сабий а сая чыбыктыкыда болгонмен, кыз-чыкылыкка болгонмен дегенди болды. Хуу, буюмдө амал, мадар этип, кесперне иш кыурап, ойорйорн тутуңла да бардыла, кыолундан келгенича милетине болуңхала да. Ол аламатты, милетте алпай мадарынды адам болгонанар, алдай кылып, ниет жанына эс бурлуду да иги эди. Бай болуп Мечиланы Казимиң: «Бай окулм мен менсименги», - дегенича.

Себептик Соруплазга эс бурпалагы

Кыбарты-Малкыры Регионга ону эпти жаны бла арасы (ЦПР) республиканы инсанларыны бла аласты органланы болгондо байламлыкны жалчытыра эм тилеклеге бла тартылууга кыска заманы ичинде кыралыра, алгага көрө мадарла да этилчира ишини тирри бардыра.

Право

Айтлыган кезиде операторлагы эм кел таргытгыр Нальчик бла Прокуратура шыхар окурулдан эм Элбрус райондан келгенди. Аланы хар бири бла байламы бир сагытдан кеч кыламды тынгылы жууап тадырылыла мадар этилгенди. Алайды да, ведомстволаны болушуклары бла кыска заманда Басханда, Чемеде эм Джуклата таза суу арбалзга басмы бла берилира мадар этилгенди. Нальчикке да адамла жолдан кыоркүүсу өтөрча жумуш тамаланганды. Прохалдында да тийишыл халда жылыу берилире эс бурпалагы.

Низам Борч изилүккө келтирмейди

Энергетикле ток чуюн телмей туруп борч этгенени жууапха тартуу иштерини эсебин чыгаргандыла. Быйыл ал он айыны ичинде ала сюд приставла бла бирге 168 инсанга жоклагандыла. Алгага ары дери да эсгеруи кыгызтыла жиберилип турган эдиле.

Сактылык Кызганды койдүрөгө ашыкмазгыч

Жаз башында бла куоз артында келе кызганды койдүрөгө өч болдыла. Ол севбедиң жер-жерде өртленени санса кейбейди. Болсада омурут этиген иш улту хатага келтиргери болуптур эс этимедиле.

Курданланы Сулейман

Тюбешиу Бир бирни ангыларча онгланы излей

Бу конюле «Галактика» КБОО-ну психологалары Прохалды шыхары шолкарланда ата-анала бла тюбешигенди. Ала кеп жаросууны суюлгенди, соруплазга психолог Михаил Белгоровко толу жуулапа бергенди. Ол республикада белгилу журналист Евгения Белгоровканы жашыда. Бу факмулу тишериу жаш төрт дунюнда кесини жерин кызайыл кыйраптыл папканыны юсюндөн кеп материалла жазганды. Жашы да бу таманы кыолтагы алганды.

Башламчылык Музыканы дунясы — жууугурак

Россияни Маданият министрствосу 2014 жылда «Виетурсоос виртуол концерт зал» деген проекти башлаган эди. Белгилу кимча, Россияни Президентти ол жыты маданиятка жоралганды. Бусагытада да ол жаны бла кеп жангы эм огтуруу ишле бардырылганлай турдыла.

Налогла төлемегени чуюн — жууапха

Оператив-излеу ишени кезиюнде МБД-ны КЯМР-де экономика кыоркусуулуучулук эм кыоркусуулуучулук кыурап управленисны эм ФСБ-ны регионда управленисны келечиле этил спирт чыгарган чекленген жууаплылыклары болган обществозладан бири низаконга бузукчулук этгенини тохташдыргандыла.

Биринчиликке — эм кючлюлени санында

Майкыно «Оштен» спорт арасында ауур атлетикадан Россияни биринчилик бардырылганды, анга кыралы регионлардында 15-20-жыллык штангааны кыташкандыла. Эсеплеге көрө, Кыбарты-Малкырыны кыуауу беш майдал кытханды.

Юч сауга келтиргенди

«Кавказны жуудузлар» деген аты бла Нальчикке «Гладиатор» спорт арада эстетика гимнастика аралы эрмиле кыурап аналды. Анда 6 жыл сан кыуаууларды Россияни 10 субъектинден 400-ден аслам спортчу эришгенди.

УЧРЕДИТЕЛЬСТВО: КЫБАРТЫ-МАЛКЫР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ
Баш редактор КБОНАКЫЛАНЫ Хасан
РЕДАКЦИЯ: ТЕКУЛАНЫ Хауа (баш редактор оубунбасар), ЖАН УРАЗЛАНЫ Нажабат (баш редактор оубунбасар), ТОКЗЫЛАНЫ Борс (жууап секретар), МУСУКАЛАНЫ Сакнайт, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМАЛАНЫ Зуура, УРАШАЛАНЫ Мурат.
ТЕЛЕФОНЫ: Редакторлар: 42-43-01. Баш редактор оубунбасары: 42-38-21, 40-04-82. Жууап секретары: 40-83-24. Секретариат: 40-93-62, 40-83-24. РЕДАКЦИЯНЫ БЕТОМЛЕРИ: Пунктича он право: 42-24-02, 42-67-68. Экономика: 42-66-73. Кутулугу: 42-66-76. Социал. маданият: 42-75-82, 40-59-18. Журотта, туризм эм спорт: 40-39-93, 42-66-71. Окуучулук бла байламлыкка жорукчулук эм жаш улту хатага келтиргери юсюнде: 42-72-94. Энци корреспондент: 42-68-72. Операторлар: 42-66-85, 40-28-97.

ГАЗЕТИ БАСМАГА «КЯМР-МЕДИА» ТКУ-ну компьютер службасы жазар этилгенди. Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмазганды. Створополь край, Ессенкуку ш., Никольский орам, 5а. Газетини несириче тапшыруу чуюн КЯМР-ни чинта саяканы федерал Управленисны жууаплады. Телефон: 76-01-21. Газетини роинизга сатуу чуюн КЯМР-ни «Росстат» элкоммер обществосу жууаплады. Телефон: 42-69-34. Газетги майлык, ош кере чыгызды — гезетчи, орта, шабат конюседе.

Спорт Дуняяны чемпионатынган — «алтын» эм «гоммак» Кьяралыны жыйымдык кыуаууу санында сермесе, төрт тюбешиунда да хорлам бла башан, алтын майдаланы Хасанлы.

Черек районга — Сабантоң Черек районда «Узаклыкка чабуу — Сабантоң» деген аты бла чариш бардырылганды, жоруклыга көрө 23 эм 2 километрин өтөргө керек эди. Сабантоңга бизни республикадан бла Кырчай-Черкесден спортчула кыташкандыла.

Энчи аскер операцияга кытшыкхангага кел этпурэ Элбрус районда «Чегет» пансионатда боксдан, энчи аскер операцияга кытшыкхан аскерчилеге атылгып, регионла аралы эрмиле бардырылганды. Анга СКФОО-ну республикалардан эм куюло спортчула кытшыкхандыла.

Аслам майдал алгандыла Майкында төрели шуудан Россияни чемпионы бла биринчилик кыурап алганды. Эршиулеге Донецк Халк Республикадан, Кырмырдан, Ростов областан, Кыбарты-Малкырдан бла Аддыгяндан командала кыташкандыла.

Республиканы командагасы кыуангырганды Аскер кыол тийюшден Кырчай-Черкеси ара шахы Черкескде регионла аралы эрмиле болганды. Ол Россияни Жигити Е. В. Остроухову хурметине атыл кыурап алды.

Биринчиликке — эм кючлюлени санында Алай кызыланы ара Майдкыно «Оштен» спорт арасында ауур атлетикадан Россияни биринчилик бардырылганды, анга кыралы регионлардында 15-20-жыллык штангааны кыташкандыла.

Юч сауга келтиргенди «Кавказны жуудузлар» деген аты бла Нальчикке «Гладиатор» спорт арада эстетика гимнастика аралы эрмиле кыурап аналды. Анда 6 жыл сан кыуаууларды Россияни 10 субъектинден 400-ден аслам спортчу эришгенди.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЫЛАНЫ АДРЕСИ: Текумукуланы Амина — делурный редактор, Кучукуланы Сафият, Кетентчыланы Зульфана — жууапды секретары оубунбасарлары, Гезаланы Валентина (1,2-ч. бетле), Бийчекуланы Жаннета (3,4-ч. бетле) — корректорлар. Тиражи 1445 экз. Заказ № 2547. Багысы 10 сомулу.